

TISKOVÁ ZPRÁVA

Evropský trh s drogami se přizpůsobuje změnám vyvolaným pandemií, ukazuje nová zpráva EMCDDA

Lisabon/Praha, 9.6.2021 – Agentura EU pro drogy (EMCDDA) zveřejnila svou *Evropskou zprávu o drogách 2021: Trendy a vývoj, nejnovější roční přehled o drogové situaci v Evropě*. Zpráva varuje před riziky užívání látek s vysokou účinností a čistotou, které jsou stále dostupnější. Informuje také o situaci na trhu s drogami odolném vůči změnám způsobeným pandemií COVID-19 nebo o potřebě rozvoje služeb pro uživatele drog, a to včetně prevence předávkování nebo prevence a léčby infekcí. EMCDDA zpracovalo zprávu, která obsahuje podrobné informace a analýzu drogové situace v Evropě, na základě údajů z 29 zemí (EU 27, Turecko a Norsko). Zprávu naleznete [zde](#).

Zpráva na základě studie EMCDDA ilustruje, jak se trh s drogami postupně přizpůsobuje změnám způsobeným pandemií COVID-19, protože se obchodníci s drogami dokážou přizpůsobit cestovním omezením a uzavíráním hranic. Dochází ke změnám v trasách a způsobech obchodování s drogami, přičemž pašeráci častěji využívají lodní kontejnery a komerční přepravu a méně se spoléhají na individuální kurýry. Pěstování konopí a produkce syntetických drog se v EU jeví ve srovnání s obdobím před pandemií stabilní, přičemž nebyl zaznamenán žádný pokles v odhalování výrobních míst. Ačkoli byly během nouzového stavu narušeny pouliční maloobchodní trhy s drogami a byly hlášeny lokální nedostatky drog, prodejci drog i nakupující se přizpůsobili tak, že začali používat šifrované zprávy, sociální sítě, on-line zdroje a poštovní a doručovací služby. To naznačuje, že dlouhodobým dopadem pandemie by mohla být další digitalizace trhů s drogami.

Zpráva také informuje, že na začátku boje s pandemií klesl zájem spotřebitelů o látky obvykle spojené s rekreačním užíváním v prostředí nočního života (např. MDMA), protože lidé zůstávali doma. Analýza vzorků odpadních vod (k dispozici pro některá evropská města) však naznačuje, že v létě 2020 se míra užívání většiny drog vrátila zpět na původní úroveň poté, co přestala platit omezení pohybu, cestování a společenských setkání. Mezi znepokojivé trendy spojené s pandemií patří známky možného nárůstu dostupnosti a užívání cracku v některých zemích.

„Obzvlášť znepokojivé je zneužívání benzodiazepinů. I této oblasti jsme se v České republice začali více věnovat, a to včetně podrobnějšího monitoringu závislostního chování v souvislosti s nadužíváním psychoaktivních léčivých přípravků,“ komentuje zprávu národní protidrogová koordinátorka Jarmila Vedralová.

Nárůst problematického užívání těchto léků lze podle zprávy pozorovat u lidí, kteří užívají drogy rizikově, u vězňů a některých skupin rekreačních uživatelů drog. To může být způsobeno jak jejich vysokou dostupností a nízkou cenou, tak to může souviset s problémy v oblasti duševního zdraví v období pandemie. Společně s dnešní zprávou byla zveřejněna studie EMCDDA o rizicích

nekontrolovaných „nových benzodiazepinů“, které se objevují na trhu s novými psychoaktivními látkami, které jsou spojeny s otravami a úmrtími.

„Předávkování opioidy tvoří téměř polovinu případů smrtelných předávkování nelegálními drogami v ČR. Jsem rád, že se nám v tomto roce podařilo v ČR spustit naloxonový program v sedmi městech v celkem 14 nízkoprahových programech. Naloxon je určen k laické aplikaci, kdy je účastník programu svědkem předávkování opioidy, a jeho podání vede téměř k okamžitému odvrácení jinak život ohrožující události,“ uvedl ředitel Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti Viktor Mravčík:

Evropská zpráva o drogách 2021: hlavní zjištění

Užívání konopí zůstává stabilní na vysoké úrovni, ale vysoký obsah THC zvyšuje zdravotní rizika – Zaznamenáno bylo zvýšení obsahu THC v hašiši (průměrné rozmezí: 20–28%). Zdravotní varování upozorňují na konopí kontaminované vysoce potentními syntetickými kanabinoidy.

Rekordní záchyty kokainu jsou znepokojivým signálem dopadů na zdraví – V roce 2019 bylo zachyceno rekordní množství 213 tun (nárůst ze 177 tun v roce 2018). Čistota kokainu se zvýšila a více lidí nastupuje léčbu poprvé. Předběžné údaje o záchytech v roce 2020 naznačují, že dostupnost se během pandemie nesnížila.

Stabilní poptávka po amfetaminech vede k ziskovosti domácí výroby v blízkosti uživatelů – Kromě odhalených výroben byly v roce 2019 v EU zachyceny také chemické látky používané k výrobě amfetaminu, včetně 14 500 litrů BMK a 31 tun MAPA (nárůst ze 7 tun v roce 2018).

Výroba a obchod s metamfetaminem zdůrazňují potenciál pro jeho zvýšené užívání v Evropě – V Evropě jsou odhalovány velké i menší výrobní a velké množství této drogy se skrze EU dostává na jiné trhy.

Rizika pro zdraví vyplývající z nabídky drog obsahujících vysoké množství MDMA – Kromě zvýšení průměrného obsahu MDMA v tabletách a čistoty práškových forem byly odhaleny také produkty s velmi vysokým obsahem MDMA. Předběžné údaje z roku 2020 naznačují, že zájem o tuto drogu byl za nouzového stavu v souvislosti s COVID-19 menší.

Nadále se objevují nebezpečné nové psychoaktivní látky – Mezi nimi jsou nové syntetické kanabinoidy a nové syntetické opioidy. V roce 2020 bylo v Evropě poprvé hlášeno celkem 46 nových psychoaktivních látek, čímž se celkový počet EMCDDA sledovaných látek zvýšil na 830.

Představují některé méně užívané drogy rostoucí problém pro veřejné zdraví? – Mezi tyto drogy patří halucinogeny, ketamin a GHB. V určitém prostředí jsou hlášeny znepokojivě intenzivní vzorce užívání těchto látek.

Velké záchyty heroinu signalizují potenciál pro zvýšené užívání a škody – V EU jsou stále zachycovány velké objemy heroinu (7,9 tuny v roce 2019), což vyvolává obavy z možného dopadu na zvýšení míry užívání.

Organizované kriminální skupiny zintenzivňují výrobu nelegálních drog v Evropě – V roce 2019 bylo odhaleno celkem 370 nelegálních výrobních laboratoří.

Roste počet drogových trestných činů, přičemž převládá držení a nabídka konopí – V EU bylo hlášeno odhadem 1,5 milionu drogových trestných činů; 82 % z nich souviselo s užíváním drog nebo držením drog pro vlastní potřebu.

Mezi uživateli heroinu vstupujícími do léčby klesá míra injekčního užívání – I když injekční užívání drog v Evropě v posledních deseti letech klesá, zůstává hlavní příčinou škod souvisejících s drogami.

K dosažení cílů v oblasti kontroly šíření HIV a VHC je zapotřebí zintenzivnit léčbu a prevenci – Zvýšený přístup k integrovaným testovacím a léčebným službám je důležitou součástí strategie kontroly těchto infekcí.

Smrtelná předávkování opioidy a jinými drogami ukazují na potřebu dalšího rozvoje služeb – Vysoce rizikové užívání látek a kombinované užívání několika látek je hlavní příčinou drogových úmrtí v Evropě.

Komentáře k situaci v ČR

„V dlouhodobějším horizontu lze očekávat dopady situace z minulých měsíců i do oblasti závislostního chování. Již nyní je zaznamenán nárůst poptávky po léčbě, a to jak u dospělých, tak i dětí. Poskytovatelé adiktologických služeb zároveň informují o zhoršení stavu svých současných klientů,“ uvedla Jarmila Vedralová.

„Rok 2020 byl rovněž v oblasti drogové situace ovlivněn koronavirovou epidemií a na definitivní vyhodnocení dopadů je potřeba si ještě počkat. Z dosavadních analýz se zdá, celá situace spojená s epidemií mohla zvýšit intenzitu užívání právě u dlouhodobých a pravidelných uživatelů nelegálních drog, alkoholu, ale také sedativ a hypnotik. To mimo jiné znamená, že u těchto intenzivních uživatelů došlo ke zhoršení jejich problémů v oblasti závislostí, duševního zdraví i sociální situace a lze očekávat jejich zvýšenou poptávku po adiktologických službách. Tento dopad se aktuálně potvrzuje ve zprávách z praxe služeb,“ doplnil Viktor Mravčík.

Kontakt pro média:

Mgr. Kristina Vurmová Labohá
tel: +420 737 247 167, vurmova.kristina@vlada.cz